బాబాయి

బిలాస్‌పూర్ బదిలీ అనగానే ఒకే నిర్ణయానికి వచ్చాను–ఉద్యోగానికి రాజీనామా చేద్దామని. మిత్రులందరికి ఉత్తరాలు రాసేశాను. తెలుగుదేశంలో ఎక్కడయినా చిన్న నౌఖరీ కుదిర్చి పెట్టమని. నా ఉద్దేశం ముందునుంచీ మా ఆవిడకు తెలుసు. వెళ్ళి తీరాలని పట్టుబట్టి కూర్చుంది. లేకపోతే తను పుట్టింటికి పోదానని బెదిరించింది. పెళ్ళానికి విడాకులివ్వడంకన్నా పాత ఉద్యోగం చేసుకోవడమే మంచిదనిపించి సిద్ధపడ్డాను – ఆఖరికి.

ఏదో కొత్త పదవి నాకు లభించినంత ఆనందంగా ప్రయాణానికి సిద్ధపడింది మా ఆవిడ. సామాన్లన్నీ తనే సర్దేసింది. రైల్లో ఆమె హడావిడి చూస్తే నేను కష్టపడినా మరొక ప్రాణిని సంతోష పెట్టానని ఆనందించాను. బిలాస్‌పూర్ రైలు చేరేసరికి కుండపోతగా వర్షం. రుబ్బురోలు దగ్గర్నుంచి, టేబిలు ఫాను వరకు అన్నీ చేత్తో పట్టుకుని వర్షంలో దిగాం. ఒక్క మొహం తెలిసినది లేదు, భాష రాదు. ఊరు కొత్త. జీవితంలో తెలుగుదేశం వదిలిరావడం అదే మొదటిసారి. హొటల్ అని మాత్రం చెప్పి రిక్షా ఎక్కాం. ఆ వర్షంలో చీకటి రాత్రిలో ఊరులోంచి వెళ్తూంటే జివ్వుమంటున్న కీచురాళ్ళ కప్పల బెకబెకల మధ్య మా ఆవిడ ఆనందం కాస్త సడలింది. హొటలుగదిలో దోమలు మిగతా ఆనందాన్ని పీల్చేశాయి. అంతే– తెల్లవారుఝామున మూడు గంటలకి హొటలు మంచం మీద లేచి కూర్చుని భోరుమంది. కొత్త దేశం వచ్చిన చికాకుని దిగమింగి ఓదార్చడం నా వంతయింది.

అలా మా ప్రవాసం ప్రారంభమయింది. మర్నాటి నుంచీ నేను ఇళ్ళ వేటకి

బయలుదేరాను. ఆఫీసులో ఒకటి రెండు తెలుగు ముఖాలు కనిపించాయి. వాకబు చెయ్యగా– ఓ చిన్న తెలుగు సంఘం ఉందనీ, తెలుగు మనుషులు చాలామందే ఉన్నారని తెలిసింది. మరి పది రోజులకి ఓ చిన్న ఇల్లు అమిరింది.

మర్నాటినుంచీ బొగ్గుల దుకాణం దగ్గర్నుంచి, పాలఖాతా, పనిమిషి వగైరాలన్నిటికీ వెదుకులాట ప్రారంభమయింది. తెల్లవారి లేస్తే ఆఫీసుకి పోవాలి. మా ఆఫీసులో తోటి గుమాస్తా తిరుమూర్తి పలకరించాడు. "ఏం బ్రదర్ పూర్తిగా సెటిలయినట్టేనా?" అని. కష్టాలన్నీ ఏకరువు పెట్టాను.

"అబ్బే! అవేం పెద్ద సమస్యలు కావు. మనవాళ్ళందరి కష్టాలు తీర్చే ఓ మనిషి ఇక్కడున్నాడు. రేపు పొద్దున బాబాయిని ఇంటికి పంపిస్తాను. నువ్వేం గాభరాపడకు" అన్నాడు.

"మీ బాబాయా?" అన్నాను.

"అదా! అతను బంధువూ కాదు సింగినాదం కాదు. ఈ ఊరంతటికీ అతనే బాబాయి. కరివేపాకులాంటి వాడు" అన్నాడు.

ఏమయినా మా ఆవిడ కష్టాలు రేపట్నుంచీ తీరుతున్నాయన్న శుభవార్త పట్టుకుని ఆనందంగా ఇల్లు చేరాను – నడవలో కొయ్య స్తంభానికి చేరబడి మా ఆవిడ ఎవరితోనో మాట్లాడుతోంది. ఎదురుగ్గా గంగాళం బోర్లించి దాని మీద తాపీగా కూర్చుని ఓ మనిషి కబుర్లు చెప్తూ నింపాదిగా కాఫీ చప్పరిస్తున్నాడు.

నన్ను చూడగానే ఆనందంగా ఆవిడే పలకరించింది. "రండి రండి – పొద్దున కిరసనాయిలు కోసం వీధి చివర దుకాణం దగ్గరికి వెళ్తే కమలమ్మగారు కనిపించారు. మన సంగతంతా చెప్తే సహాయం చెయ్యడానికి బాబాయిగారిని పంపారు" అంది ఆయన్ని చూపిస్తూ.

బాబాయి మనస్ఫూర్తిగా చిరునవ్వు నవ్వుతూ – "నమస్కారం బాబాయి! మీ గురించి నాకేం చెప్పక్కర్లేదు. మీ పేరు ముకుందరావు. డబ్లింగ్‌లో డి2. కొత్తగా బదిలీ అయి వచ్చారు. అమ్మాయి సగం చెప్పింది. మిగతా సగం కూపీ తీసేశాను. చూడమ్మాయి. ఇంట్లో తమలపాకులున్నాయా" అన్నాడు ఎంతో చొరవగా.

"అయ్యో లేవండీ" అంది మాఆవిడ చిన్నబుచ్చుకుంటూ.

"మరేం ఫరవాలేదు. రేపు అపూర్‌చంద్‌గాడికి చెప్తాను రెండ్రోజులకోసారి పావలా కట్ట యింట్లో పారేస్తాడు. ముందు డబ్బివ్వకండి. నెలకోసారి ఇచ్చేట్లు మాట్లాడి పెడతాను. బాబాయి నిలబడే ఉండిపోయారు. మొదట కాఫీ యియ్యి" అన్నాడు, నేనే ఆ ఇంటికి కొత్తగా వచ్చినట్టు.

బాబాయిని తేరిపార చూశాను. ముందు రెండు పళ్ళు ఊడిపోయాయి. కళ్ళద్దాలు, గారపట్టిన పళ్ళు, వయస్సు యాభై దాటదు. జుత్తు బాగా నెరిసింది. డొక్కలోనికి పోయి

చిన్న గూనిలాగ నడుం వంచి కూర్చున్నాడు. పిర్రలు పట్టేసిన పాంటు, ఖద్దరు షర్టు పాంటులో దోపాడు. చేతిలో కోతిమార్కు పళ్ళపొడి అని వెలిసిపోయిన అక్షరాలున్న తెలుగు సంచి – దాంట్లోంచి బయటికి తొంగి చూస్తున్న మునక్కాడలు – యిదీ అవతారం.

నేను గుక్క తిప్పుకునే లోగానే – "యింటికి అద్దెంత?" అన్నాడు వాసాలు లెక్కబెడుతూ.

"నూటయిరవై" అన్నాను.

"ఏమిటి? నూరు ఇరవై రూపాయలే – అయ్యో వీడి మొహం ఈడ్వ – ఈ బిహారీ లాల్‌గాడికి యావ పెరిగి పోతోంది. అడ్వాన్స్ యిచ్చారా?"

"రేపివ్వాలి"

"అయితే నే చెప్పేదాకా ఇవ్వకండి. రెంటు కంట్రోలు వాడికి అప్పగిస్తానని బెదరగొడతాను గాడిదకొడుకుని" అన్నాడు.

నేనింకా గుమ్మంలోకి కుర్చీ లాక్కొని కూర్చునే లోపునే లేచి వంటిల్లంతా చుట్టబెట్టేశాడు. "ఏమిటమ్మా? సామాన్లన్నీ గదినిండా ఇలా పేర్చేసుకున్నావు? ఈ వూరి వాళ్ళకి మనవేపులాగ ఇమ్మిగా గదులు కట్టుకోవడం తెలిసి చావదు! సబ్జీ బజారు దగ్గర సెకెండు హేండు అలమారాలు అమ్ముతారు. సైకిలు మీద రేపు సాయంకాలం ఇటువచ్చినప్పుడు రెండు పడేసి పోతాను. ఇక్కడ పాలకే కాస్త ఇబ్బంది. కార్డు సంపాదించాలి – బాబాయిని ఆఫీసులో కలుసుకొని ఆ సంగతంతా చూస్తాలే" – అన్నాడు.

మా ఆవిడలో మళ్ళీ విజయవాడలో ఉత్సాహం పుంజుకొచ్చింది. "దేవుడులాగ మీరు కనిపించారు బాబాయిగారూ! నాకిప్పుడు ధైర్యం వచ్చింది. ఇక్కడెలా బతకడమా అని పది రోజులయి గిలగిలలాడి పోతున్నాను"

అయ్యో! నేనుండగా మీకే కొరతా రాదు. కష్టం వస్తే, కాకిచేత కబురు పంపించండి. హిందీ కాకులకైనా బాబాయి పేరు అర్థమయిపోతుంది" అని పిడుగుపడినట్టు నవ్వాడు.

ఏదో సినిమా చూస్తున్నట్టు అతన్ని నివ్వెరపాటుతో చూస్తూ కూర్చున్నాను. మరో అయిదు నిమిషాలకి వాకిట్లోకి వచ్చి నా సైకిలు చూశాడు. "ఏమిటి బాబాయి! హెర్కులస్‌లాగుంది. సీటు చెడిపోయింది. మరి రెండు నెలలు లాగేస్తుందిలెండి. 48లో డ్రైవరుకి చెప్తే ఝూర్సుగూడనుంచి మంచి సీటు లాక్కొచ్చేస్తాడు. రిపేర్లకి మాత్రం మిలాప్ హోటలు పక్కన హకీం సాయిబుకివ్వండి. నా పేరు చెప్తే కొత్త సైకిలు యిచ్చేయమన్నా యిచ్చేస్తాడు" అన్నాడు.

"మరి వస్తాను" అని సంచీ తీసుకు లేచి "ఇక్కడ యూకో బ్యాంక్‌లో త్రివిక్రమరావు అని – మనవాడే – తెనాలి. వాళ్ళ అమ్మకి ఉబ్బసం. మంచి యునాని మందుందని చెప్పారు. ఎదురు చూస్తూ ఉంటాడు–వస్తాను. రేపు ఆఫీసులో కలుస్తాను. మీ వివరాలన్నీ కాగితం మీద రాసి ఉంచండి. డైరీ ఫారంకి వెళ్ళి దాఖలు చేస్తాను" అన్నాడు.

అప్పుడు చూశాను గోడకి వాల్చి ఉన్న సైకిలుని. సీటు ఉండాల్సిన చోట న్యూస్ పేపర్లు చుట్టి దానికి గావంచా ఒకటి చుట్టాడు. నా సీటు ఝూర్సుగూడ నుంచి రావాలిగాని, అతని సీటు ఇంట్లోనే తయారయినట్టుంది. వెనక్కి తిరిగి చూడకుండా సైకిలెక్కేశాడు.

మా ఆవిడకి ప్రమోషన్ వచ్చినప్పటికంటే పరమానందంగా ఉంది. "ఈ వూళ్ళో దేవుడులాంటి మనిషి దొరికాడు. ఎంత కలుపుగోరు మనిషి. ఎంత మంచివాడు!" అని మురిసిపోయింది.

తిరుమూర్తిని అడిగాను – అసలు ఈ బాబాయి ఎవరని? "ఏం? కలిశాడా, అయితే నీ కష్టాలన్నీ తీరినట్లే" అన్నాడు. "అతను అందరికీ బాబాయి. అసలు పేరు రంగనాయకులు. నేనీ వూరొచ్చిన సంవత్సరానికి తెలిసింది. ఊరు ఏలూరు. ఇక్కడికొచ్చే వాళ్ళంతా బదిలీల మీద వచ్చి పోయేవాళ్ళే. కనుక రంగనాయకులు ఈ వూరెప్పుడొచ్చాడో ఎవరికీ తెలీదు. హిందీ, బెంగాలీ, ఒరియా అనర్గళంగా మాట్లాడుతాడు. అసలు నన్నడిగితే ఆంధ్రప్రదేశ్ గవర్నమెంటు ప్రవాసాంధ్రుల సంక్షేమానికి వూరూరా ఇలాంటి పబ్లిక్ రిలేషన్స్ ఆఫీసర్స్‌ని ఉంచాలంటాను" అన్నాడు. నేను నవ్వుకున్నాను.

మర్నాడు అతను చెప్పినట్టే సరిగ్గా మూడు గంటలకు ఆఫీసుకి వచ్చేశాడు బాబాయి. అతణ్ని చూడగానే తెలుగు ఉద్యోగులంతా అతన్ని చుట్టుముట్టేశారు. ఆఫీసు వరండాలో ఒక స్టూలు లాక్కుని కూర్చున్నాడు బాబాయి. దుకాణాల్లో ఇచ్చే రశీదులన్నీ ఒక పుస్తకంగా కుట్టాడు. దాన్ని సంచీలోంచి తీసి పెన్ను పట్టుకు కూర్చున్నాడు. అతన్ని చూడగానే అందరికీ తలో పనీ గుర్తుకొచ్చినట్టుంది గావును.

"బాబాయ్! అబ్బాయి స్కూలుకి తీసుకెళ్ళే కాన్వాసు సంచీ కావాలంటున్నాడు"

"మా ఆవిడ నక్క దోసకాయలు తీసుకు రమ్మంటోంది బాబాయ్"

"మాదీఫల రసాయనం చిన్న సీసా తీసుకురమ్మని చెప్పమన్నాడు మామయ్య"

ఇలా వరసగా పనులు అప్పగించారు.

వరాలిచ్చే దేవుడిలాగ ఏ మాత్రం అభ్యంతరం చెప్పకుండా చిరునవ్వుతో రాసుకుపోతున్నాడు.

తిరుమూర్తి ముఖం చేటంతయింది. "థాంక్స్ బాబాయి! నా కాపురాన్ని నిలబెట్టావు" అన్నాడు.

కేవలం వాళ్ళు కోరే పనులే కావు. వాళ్ళ అవసరాల్ని, ఇష్టాల్ని కనిపెట్టి పనులు తనమీద వేసుకొంటాడు బాబాయ్.

నా వివరాలన్నీ కాగితం మీద రాసిచ్చాను. "సాయంకాలం మన షాపు దగ్గరికి వచ్చేసెయ్ బాబాయ్. పాలకార్డు రెడీగా ఉంటుంది" అని లేచాడు బాబయ్.

"షాపా! అదెక్కడ?" అన్నాను.

మా వాళ్ళంతా నవ్వేశారు. "బాబాయ్ షాపెక్కడని బాబాయిని కాదయ్యా, రోడ్డు మీద నిలబడి గట్టిగా అను. నీ పక్కనున్న మనిషే దారి చూపిస్తాడు" అన్నారు.

నా భుజం తట్టి "మరేం గాభరా పడకు బాబాయ్. మన పరపతి ఈ ఊరి శ్మశానం దాకే. కూరల మార్కెట్టు దగ్గరికి వచ్చి సైకిళ్ళన్నీ ఎటువేపు పెట్టిన్నాయో గమనించు. అవన్నీ నా దుకాణానికే వస్తాయి" అన్నాడు.

నేనాశ్చర్యపోయాను. సైకిలు దుకాణం నడిపే మనిషికి కొస్తయినా సంపాదన ఉండాలి. బాబాయి చూస్తే కనీసం సైకిలు షాపులో మెకానిక్‌లాగయినా కనిపించడం లేదు. సాయంకాలం సైకిలు షాపుకి వెళ్ళినపుడు అసలు విషయం అర్థమయింది. ఒక సందు మలుపులో మిగిలిపోయిన – ఎవరికీ పనికిరాని జాగాలో అతని సైకిలు షాపు వెలిసింది. అతనికింద పన్నెండేళ్ళ కుర్రాడు అసిస్టెంటు. చిన్న దుకాణం. ఆదాయం పెద్ద ఉన్నట్టు లేదుగాని అందరికీ ఆ షాపులో అవసరం ఉన్నట్టు కనిపించింది. ఆ బజారుకొచ్చే ప్రతీ సైకిలూ అక్కడే ఆగుతోంది. "ఏమయినా అద్దె వసూలు చేస్తారా?" అన్నాను–అక్కడ బల్ల మీద కూర్చుని.

నవ్వి "అదా! వాళ్ళిక్కడికి వచ్చిపోవడమే అద్దె–యిక్కడ నా పని నేను చూసుకొంటాను – వాళ్ళ సైకిళ్ళు యిక్కడ పడేసి పోతారు. ఈ మాత్రం సాయానికి డబ్బు కట్టాలా?" అన్నాడు. అక్కడికొచ్చే వాళ్ళకి ఉపకారం కోసం బాబాయి ఆ సౌకర్యం చేశాడు. వాళ్ళు అది అవకాశం చేసుకుంటున్నారు. అంతే. బాబాయి అంటే తెలియని వాళ్ళుకూడా ఆయన్ని పలకరించకుండానే అదేదో తమ హక్కులాగ అక్కడ సైకిళ్ళు ఆపుకుని వెళ్ళడం గమనించాను.

ఆ మాటే అడిగాను. "తెలిసిన వాళ్ళకి సహాయం చేస్తే అర్థముంది. తెలియని వాళ్ళకి ఎందుకు?" అన్నాను.

బాబాయి స్థితప్రజ్ఞుడిలాగ చిరునవ్వు నవ్వి "తెలుసుకోడానికి కాస్త టైం పడుతుంది" అన్నాడు. నా పాలకార్డు తీసి యిస్తూ "ఇదిగో కార్డు. ఉదయం అరలీటరు, సాయంత్రం అరలీటరు – అమ్మాయికి ఎక్కువ ఇబ్బంది ఉండదు. మన ఇంటి పక్కనే బూత్. పాలు తెచ్చుకోవడం కష్టమయితే నాకు చెప్పు, ఈ భోలాగాడిని పంపిస్తాను. వెధవకి మాటలు రావు. కాని చాకు" అన్నాడు. అప్పుడు ఆ కుర్రాడిని చూశాను. వాడు మూగ అని అప్పటికి అర్థమయింది. "మనకి ఈ షాపుకి రావడానికే వ్యవధి చాలదు! వీడే షాపు నడిపిస్తాడు. అప్పుడప్పుడు వచ్చి వీడిమీద కర్రపెత్తనం చేస్తుంటాను. మంచి 'మలాయ్ చా' తాగుతావా బాబాయ్" అన్నాడు. ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పేవరకు ఆగలేదు. భోలాని పిలిచి "చా" పురమాయించాడు.

"మీరుండేదెక్కడ?" అన్నాను.

నవ్వాడు. "ఎక్కడేమిటి బాబాయ్? ఎవరెప్పుడు నన్ను తలుచుకుంటే అక్కడ.

ఇరవై రోజుల్నుంచీ మైలేజ్ క్లర్క్ విఠల్‌రావుగారి బావమరిది ఆస్పత్రిలో ఉన్నాడు. కాన్సర్. అక్కడున్నాను - నాలుగు రోజుల క్రిందటే ఆయన నన్ను రిలీజ్ చేశాడు".

"బాగు పడ్డాడా!"

"అబ్బే చచ్చిపోయాడు"

"అంతకు క్రితం?"

"గోపీనాథం గారని - ఇక్కడ మోటారు కంపెనీలో గుమస్తా. ఆయనకి అనుకోకుండా పాట్నా బదిలీ అయిపోయింది. పెళ్ళాం రోగిష్టి మనిషి - నలుగురు పిల్లలు. పనులన్నీ పూర్తి చేసుకుని అక్కడికి పోయి పడుకునేవాడిని. ఎక్కడా ఏ పని లేనప్పుడు ఇదిగో - ఈ బల్ల నా నివాసం."

అతని జీవితం వింతగా తోచింది నాకు. "మరి మీ భార్యా పిల్లలూ" ఫక్కున నవ్వాడు. "మనకి తీరుబాటు ఉండదని పిల్లల్నివ్వడం మానేశాడు దేవుడు. భార్యనా? తీసుకొస్తాను. కాస్త మనం ఇక్కడ బాగా నిలదొక్కుకుని నాలుగు పైసలు సంపాదించుకున్నాక- చాలా దూరంలో ఉంది" అన్నాడు.

నాకెందుకనో బాబాయ్ మంచితనం కేవలం స్వభావంలాగ కనిపించలేదు. అదొక ఉద్యమంలాగ కనిపించింది. ఏదో పెద్ద పోరాటాన్ని నిష్ఠతో సాగిస్తున్న వీరుడిలాగ కనిపించాడాయన.

నేను బిలాస్‌పూర్‌లో ఉన్న నాలుగేళ్ళు నాకు తలలో నాలికలాగ ఉన్నాడు. మా ఆవిడకయితే అతను సొంత తల్లిదండ్రుల కన్నా ఎక్కువయి పోయాడు. మళ్ళీ బదిలీ అయ్యే రోజులు దగ్గరకొస్తున్నాయంటే బాబాయినెలా వదిలిపోవాలా అన్న బెంగ పట్టుకుంది. అతని మంచితనం ఆవూరి ప్రజాజీవితంలో "వైరస్" లాంటిది. దాన్నెవరూ తప్పించుకోలేరు. జీవితం లో ప్రతిచోటా అలాంటి వ్యక్తులు దొరకరు. బదిలీ ఆలోచన వస్తేనే గుండె గొంతులోకదిలేది.

కాని ఆ సమస్యని సులువుగానే పరిష్కారం చేశాడు బాబాయి. ఒక వేసవి కాలం సాయంత్రం గోపీనాథంగారి పిల్లలకి గాలిపటాలు కొనితెచ్చి రెండో అంతస్తు మీదకి వెళ్ళి వాళ్ళతోపాటు ఎగరేస్తున్నాడు. రెండో అంతస్తు అప్పుడే కొత్తగా కడుతున్నారు. పిల్లలు గాలిపటాలు చూస్తూ గెంతుతున్నారు. ఎగరేస్తూ ఎగరేస్తూ పిట్టగోడ చివరికి నడిచి మేడమీంచి పడిపోయాడు. నడుం విరిగిపోయింది.

బాబాయిని ఆస్పత్రిలో చేర్చారని తెలిసి దిగ్భ్రాంతుడినయ్యాను. వెంటనే ఆస్పత్రికి పరిగెత్తాను. మా ఆవిడయితే ఆ విషయం వినగానే భోరుమంది. మంచం మీద నిశ్చలంగా తపస్సుకి సిద్ధపడుతున్న ఋషిలాగ పడుకొన్నాడు. మెడ కదలకూడదు. ఒంటిచుట్టూ పెద్ద ప్లాస్టరు. నన్నుచూసి చిరునవ్వు నవ్వాడు. "రా బాబాయి. నీకోసమే ఎదురు చూస్తున్నా" అన్నాడు బలహీనంగా.

అతన్ని చూస్తే కళ్ళనీళ్ళు వచ్చాయి నాకు. "ఏమన్నారు డాక్టర్లు?" అన్నాను మంచం పక్కన కూర్చుంటూ.

"మరేం ఫరవాలేదన్నారు. ఇంకా ఎన్ని రోజులు బతుకుతానో చెప్పడానికి మొహమాట పడుతున్నారు" అన్నాడు నవ్వుతూ.

"ఛఛ! మీలాంటి మంచివాళ్ళు పదికాలాలపాటు బతకాలి, తప్పక నయమవుతుంది" అన్నాను.

"నా బాధ అదికాదు. ఇంకా ఎక్కువమందికి శ్రమ ఇవ్వకుండా త్వరగా పోవాలని" అన్నాడు ఎటో చూస్తూ.

హఠాత్తుగా – అతని భార్య గుర్తుకు వచ్చింది. "అన్నట్టు కనీసం ఈ సమయంలోనయినా మీ భార్య రావడం మంచిది కదా – చేదోడుగా ఉంటుంది. అడ్రసు యివ్వండి. టెలిగ్రాం ఇస్తాను. రెండ్రోజుల్లో వచ్చేస్తారు" అన్నాను.

"వస్తుంది. కాని రావడానికి చాలా దూరం. టెలిగ్రాం అందుతుందో లేదో" అన్నాడు.

"అదేం?"

నావేపు తిరిగి "నా రహస్యం ఎప్పుడో ఒకప్పుడు ఎవరికో ఒకరికి చెప్పాలి. మా ఆవిడ చచ్చిపోయింది. చచ్చిపోయి ఇరవై ఏళ్ళయింది" అన్నాడు.

నేను దిమ్మరపోయాను – "అయితే మరింతకాలం–"

"ఇంకొకరి జాలితో బతకకూడదనుకున్నాను. నా కష్టం నాకే ప్రత్యేకం. ధైర్యంగా, రహస్యంగా అనుభవించాను" అన్నాడు.

ఈలోగా ఇద్దరు లోపలికి వచ్చారు. వాళ్లని నేనెప్పుడూ చూడలేదు. ఇద్దరూ ఉత్తర హిందూదేశం మనుషులే. ఒకాయనకి బాబాయిని చూడగానే కళ్ళనీళ్ళు తిరగడం గమనించాను. పక్కన కూర్చుని ఎంతోసేపు మాట్లాడారు. చిరునవ్వుతో వాళ్ళ ప్రశ్నలకి సమాధానాలిస్తూ వాళ్ళ పనులేవో ఎలా చెయ్యాలో చెప్తున్నాడు.

"ఈయన మోటారు సైకిలు టైరు మన షాపులో ఉండిపోయింది బాబాయ్. రేపు దయచేసి ఆయనకి అందచెయ్యి" అన్నాడు – నావేపు తిరిగి.

మంచం మీద పడుకొని కూడా తన బాధ గురించికాక అతని మోటారు సైకిలు టైరు గురించి ఆలోచించే అతన్ని చూసి గుండె ద్రవించిపోయింది.

వెళ్తూ వాళ్ళిద్దరిలో ఒకాయన ఆపిలుపండు తీసి రెండు చేతుల్లో వినయంగా బాబాయి చేతిలో పెట్టాడు. ఇద్దరూ పేదవాళ్ళలాగే ఉన్నారు. పండు అక్కడక్కడా కుళ్ళు చూపింది. కాని ఆ పండు చూసుకుని పొంగిపోయాడు బాబాయి. వాళ్ళు వెళ్ళిన తర్వాత కూడా నేను చూస్తూ కూర్చున్నాను.

ఎంతో సేపటికి నావేపు తిరిగి – 'కృతజ్ఞత ఎంత విలువయినది బాబాయ్' అన్నాడు. "ఇందాక మా ఆవిడ గురించి అడిగావు కదూ? – మా లలిత, ఇరవై ఏళ్ళ కిందట ఈ ఊళ్ళోనే పోయింది. నేనీ ఊరొచ్చిన కొత్త. ఇక్కడెవరూ నాకు తెలీదు. భాష తెలీదు– తెలుగు వాళ్ళు ఉన్నా ఒకరికొకరికి పొందికలేదు. పలకరించే నాధుడు లేదు. మా ఆవిడకి నెలలు నిండి మశూచి పోసింది. పేదరికం భయంకరమనుకొంటాం కాని సానుభూతి, సహాయం దొరక్కపోవడమంత భయంకరమయిన బాధ మరొకటి లేదు. పేదవాడిని రోజు ఓదార్చగలిగితే ఆకలిని కూడా మరిపించవచ్చునని నా నమ్మకం. ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే ఈ ఊళ్ళో నా అనేవాళ్ళు లేక – మా ఆవిడ నా చేతుల్లో చచ్చిపోయింది. శవాన్ని తగలెట్టడానికి మనుషుల్ని బతిమాలుకున్నాను"

ఆగి మంచినీళ్ళు కావాలన్నాడు. ఇచ్చాను.

"నేను నష్టపోయిందేమిటో నాకు తెలుసు. సానుభూతి. పక్కవాడి గురించి ఆలోచించని సమాజంమీద తిరగబడాలనుకున్నాను. ఇరవై ఏళ్ళు ఆ పని చేశాను. సహాయం కావాలనుకొన్నవాడికల్లా సహాయం చేశాను. ఫలితం ఇవాళ మంచమెక్కితే పక్కన కూర్చునే ఒక మిత్రుడిని, సానుభూతితో చేతికి అందిన ఈ ఆపిలు పండునీ సంపాదించుకున్నాను. ముగ్గురు వ్యక్తుల దృక్పథంలో మార్పుకి ఇరవై ఏళ్ళు శ్రమపడాల్సి వచ్చింది. ఓహ్! ఈ ఆపిల్‌పండు ఎంత విలువయినదో తెలుసా బాబాయ్! నేను దీనికోసమే యిన్నాళ్ళూ బతికాను"

మరి రెండు రోజుల తరవాత బాబాయి చచ్చిపోయాడు.